

SINTEZA
recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice
la proiectul legii privind avertizorii de integritate

96 din 22.03.2018

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
1.	<p><u>CReDO</u></p> <p>CReDO solicită revenirea la denumirea inițială a proiectului de lege, care conținea sintagma <i>protecției avertizorilor de integritate</i>.</p> <p>Argumentarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Convenția ONU contra corupției, art. 32 și art.33 e pus accentul pe <i>protecție</i>, Adunarea parlamentară a CoE, prin Recomandarea 2106 (2017) utilizează sintagma <i>protecția avertizorilor de integritate</i> - Standarde OECD - Studiu G-20 Plan de Acțiuni Anti-corupție, <i>Protecția Avertizorilor de integritate</i> - Raport Transparency International – <i>Protecția Avertizorilor de integritate</i> și Convenția ONU contra corupției. 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Modificarea denumirii proiectului de lege a fost propusă de către Procuratura Generală, care în aviz a menționat: „Propunem excluderea din titlul legii a cuvintelor <i>„privind protecția”</i>”.</p> <p>În varianta actuală, din Titlul legii, ar rezulta că normele acestea se referă doar la protecția avertizorilor de integritate. În același timp, proiectul de lege include reglementări cu privire la mecanismul de denunțare de către avertizorii de integritate a practicilor coruptibile sau ilegale, după cum rezultă din p.2 al Notei informative la proiectul Legii (<i>Scopul general</i>), art. 1 al proiectului de Lege <i>„Domeniul de reglementare —prezenta lege reglementează dezvăluirea practicilor ilegale din cadrul entităților publice și private, procedura de examinare a acestor dezvăluiri ...”</i> și art.2 <i>„ Scopul legii, ș.a.) - promovarea climatului de integritate în sectorul public și privat.”</i></p> <p>De asemenea, Ministerul Afacerilor Interne a menționat în avizul său că: „Cu referire la titlul proiectului, sugerăm redarea acestuia cu următorul cuprins: „Legea privind avertizorii de integritate”, deoarece denumirea actuală a proiectului înglobează nu doar aspectul ce ține de protecția avertizorilor de integritate.”</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
		<p>Propunerile respective în procesul de avizare au fost acceptate.</p> <p>Totodată, menționăm că proiectul de lege, chiar dacă nu conține în denumire cuvântul „protecția”, totuși reglementează (pune accentul pe) mecanismul de protecție a avertizorilor de integritate.</p> <p>Din aceste considerente, a fost modificată denumirea proiectului.</p>
2.	<p>CReDO</p> <p><i>Propunerea de modificare a noțiunii avertizor de integritate:</i> <i>”Avertizor de integritate este angajatul din sectorul public sau privat care dezvăluie ilegalități și, care riscă răzbunare. Aceasta include și persoanele care sunt în afara relației tradiționale dintre angajat și angajator, precum: consultanți, personal contractual, stagiaari, studenți, voluntari, lucrători temporar angajați sau foști angajați, precum și persoanele care furnizează informații justificative în legătură cu dezvăluirea; și cei care asistă sau ajută un avertizor”.</i></p> <p>Argumentarea: Nu figurează calitatea de fost angajat și alte calități posibile. Din practica CReDO de asistență avertizorilor de integritate, în special în cazurile de invocată pedofilie, este imperativă protecția identității și a persoanelor care asistă sau ajută un avertizor, deoarece identitatea nedisimulată a permis intimidarea acestor persoane.</p> <p>Propunem utilizarea definiției extinse a noțiunii, recomandată de Transparency International, care menționează că ”Protecția trebuie să se extindă la avertizorii de integritate și tentativele percepute; persoanele care furnizează informații justificative în legătură cu dezvăluirea; și cei care asistă sau ajută un avertizor”.</p> <p>Nu există în standardele internaționale, dar este imperativă pentru Republica Moldova, în virtutea situației grave cu prezența corupției sistemice, taxelor informale, în special</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Pentru a nu crea confuzii și neclarități la implementarea proiectului de lege, considerăm necesar de păstrat varianta actuală a noțiunii de avertizor de integritate.</p> <p>Semnalăm că potrivit proiectului de lege avertizori de integritate pot fi și stagiarilor, voluntarii, persoanele numite în consilii științifice și consultative, comisii de specialitate și alte organe colegiale organizate în structura sau pe lângă autoritățile sau instituțiile publice.</p> <p>Menționăm că și Recomandarea Comitetului de Miniștri (2014)7 privind protecția avertizorilor de integritate definește „<u>avertizor de integritate</u> - orice persoană care raportează sau prezintă informații cu privire la o amenințare sau un pericol pentru interes public, <u>în contextul relațiilor de muncă</u>, fie că este vorba de sectorul public sau privat.”</p> <p>Unul din obiectivele proiectului de lege este instituirea măsurilor de protecție a avertizorului de integritate contra răzbunării din partea angajatorului, respectiv se acceptă includerea în calitate de subiecți ai prezentei legi și foștii angajați. Însă este această perioadă de timp necesită a fi limitată. Respectiv a fost prevăzut termenul de 12 luni, termen care corespunde cu condițiile sesizării Avocatului Poporului.</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
	<p>în educație și medicină, inclusiunea beneficiarilor serviciilor publice în categoria avertizorilor de integritate.</p> <p><i>Versiunea originală:</i> Broad definition of whistleblower – a whistleblower is any public - or private sector employee or worker who discloses information covered in Principle 3 (above) and who is at risk of retribution. This includes individuals who are outside the traditional employee-employer relationship, such as consultants, contractors, trainees/interns, volunteers, student workers, temporary workers and former employees. Protection shall extend to attempted and perceived whistleblowers; individuals who provide supporting information regarding a disclosure; and those who assist or attempt to assist a whistleblower.</p>	<p>Astfel, potrivit art.19 alin.(1) din Legea 52/2014 cererea adresată Avocatului Poporului se depune pînă la expirarea unui an din ziua încălcării presupuse a drepturilor sau libertăților petiționarului sau din ziua cînd petiționarul a aflat despre presupusa încălcare.</p> <p>Prin urmare, noțiunea de angajat are următoarea redacție: „angajat – persoană fizică care: <ul style="list-style-type: none"> a) are sau a avut în ultimele 12 luni calitate de salariat în sensul legislației muncii în raport cu un angajator; b) are sau a avut în ultimele 12 luni calitate de stagiar sau voluntar în raport cu un angajator; c) are sau a avut în ultimele 12 luni relații contractuale cu un angajator;” <p>De asemenea, prevederile prezentei legi nu îngrădește dreptul angajaților care s-au/au fost concediați, aceștia pot comunica organelor competente despre practicile ilegale din cadrul entității în care au activat prin depunerea unui denunț în conformitate cu art.263 CPP. .</p> </p>
3.	<p><u>CReDO</u></p> <p>Introducerea și definirea actului răzbunării: <i>Răzbunare</i> – orice formă de răfuială, dezavantajare sau discriminare la locul de muncă care sunt în legătură sau rezultă din avertizare. <i>Protecția contra răzbunării</i> – avertizorii trebuie protejați de orice formă de răzbunare, dezavantajare ori discriminare, inclusiv: concedierea, perioada de testare/probă și alte sancțiuni la locul de muncă; transferuri punitive; hărțuire; taxe suplimentare sau ore de muncă reduse; refuz la promovarea în funcție sau la instruire; pierderea înlesnirilor, primelor sau altor beneficii, precum și amenințări de astfel de acțiuni.</p> <p>Argumentarea:</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul a fost completat la articolul 3 cu noțiunea de răzbunare, în următoarea redacție: <i>„răzbunare</i> – orice formă de răfuială, dezavantajare sau discriminare la locul de muncă care sunt în legătură sau rezultă din avertizarea de integritate. Forme de răzbunare sunt concedierea, suspendarea, retrogradarea, refuz la promovarea în funcție sau instruire, transferuri represive, taxe suplimentare sau ore de muncă reduse, pierderea primelor, înlesnirilor sau altor beneficii, hărțuire sau alt tratament represiv, precum și amenințări de astfel de acțiuni.”</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
	<p>Considerăm imperios necesar de a introduce și defini noțiunile de <i>răzbunare</i> și <i>protecție contra răzbunării</i></p> <p><u>Versiunea originală:</u> Protection from retribution – individuals shall be protected from all forms of retaliation, disadvantage or discrimination at the workplace linked to or resulting from whistleblowing. This includes all types of harm, including dismissal, probation and other job sanctions; punitive transfers; harassment; reduced duties or hours; withholding of promotions or training; loss of status and benefits; and threats of such actions.</p>	<p>În ceea ce privește definirea noțiunii de „protecția contra răzbunării” nu considerăm necesar de a fi definită, deoarece proiectul reglementează clar garanțiile pentru protecția avertizorilor de integritate.</p>
4.	<p><u>CReDO</u></p> <p>La art. 4, propunem următoarea logică a principiilor:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. principiul protecției drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; b. principiul superiorității legii avertizorului de integritate, în cazul constatării conflictului de norme; c. principiul supremației interesului public; d. principiul intoleranței manifestărilor de corupție în cadrul entităților publice și private; e. principiul prezumției bunei-credințe a dezvăluirii de interes public; <p>principiul inversării sarcinii probațiunii în cazul pretinselor răzbunări</p> <p>Argumentarea:</p> <p>O asemenea prevedere este atestată în mai multe legislații, în special, în legislația României.</p>	<p>Nu se acceptă. Modificarea propusă nu schimbă esența reglementărilor.</p>
5.	<p><u>CReDO</u></p> <p>Introducerea unui nou articol</p> <p>Art. 7 Drepturile și obligațiile avertizorilor de integritate (1) Avertizorul de integritate are următoarele drepturi:</p>	<p>Nu se acceptă. Reglementarea instituției avertizorilor de integritate urmărește anume facilitarea efectivă de aducere la cunoștința publică a încălcărilor legii ce au loc în interiorul entității publice sau private. Din aceste considerente este prevăzut că dezvăluirea</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
	<p>a) dreptul la protecție personală de orice formă de răzbunare;</p> <p>b) dreptul la imunitate de răspundere în rezultatul dezvăluirii făcute cu bună-credință;</p> <p>c) dreptul la păstrarea confidențialității avertizorului;</p> <p>d) dreptul la asistență juridică gratuită;</p> <p>e) dreptul la despăgubire și recompense rezultate din dezvăluire;</p> <p>(2) Avertizorul de integritate, care are calitate de agent public, în cadrul unei entități publice, de are următoarele obligații:</p> <p>a) Să dezvăluie activitățile ilegale care i-au devenit cunoscute;</p> <p>b) Să facă dezvăluirea în timp util;</p> <p>c) Să refuze participarea la acțiuni ilegale;</p> <p>d) Să colaboreze cu entitățile specializate și de aplicare a legii.</p> <p>Argumentarea: Acestea au fost sintetizate din multiple studii și recomandări ale organizațiilor internaționale</p>	<p>practicilor ilegale reprezintă un drept al angajatului, și nicidecum o obligație. De asemenea, formele (internă, externă și publică) de comunicare a dezvăluirii au ca scop eliminarea oricăror bariere formale din calea dezvăluirilor, inclusiv a barierelor constând în trepte ierarhice interne obligatoriu de urmat.</p>
6.	<p><u>CReDO</u></p> <p>La art. 7, prevederea nu conține expres indicarea autorității responsabile de gestionarea Registrului dezvăluirii practicilor ilegale și al avertizărilor de integritate, iar din conținutul art. 9 rezultă că Registrul va fi ținut de fiecare entitate separat, ceea ce va duce la dispersarea informațiilor despre avertizor.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul stabilește că angajatorul sau o altă autoritate de examinare va asigura înregistrarea în Registrul dezvăluirilor practicilor ilegale și a avertizărilor de integritate, conform modelului prevăzut în anexa nr.3, a dezvăluirii practicilor ilegale de către persoana sau subdiviziunea desemnate în acest sens. Respectiv, fiecare entitate publică sau privată va avea propriul său Registru al dezvăluirilor practicilor ilegale și a avertizărilor de integritate.</p> <p>Art.7 alin.(3) se completează la sfârșit cu sintagma “<i>ținut de către angajatori și autoritățile de examinare.</i>”</p>
7.	<p><u>CReDO</u></p>	

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
	<p>La art. 13</p> <p>Avertizorul supus răzbunării (prin acțiuni, omisiuni, amenințări) din partea conducătorul sau angajaților din cadrul unei entități publice sau private în legătură cu care avertizorul a făcut o dezvăluire a unor practici ilegale sau încălcare a drepturilor omului, este în drept să solicite protecție de la autoritățile prevăzute la art. 16.</p> <p>Argumentarea: Propunem modificarea să fie corespondentă extinderii definiției noțiunii de avertizor de integritate, recomandată de TI În sensul prezentului articol, este necesar de a indica expres care sunt acțiunile de răzbunare:</p> <p>(1) (2) Răzbunare/ represalii - dezavantaj sau discriminare la locul de muncă care sunt în legătură sau rezultă din avertizare. Aceasta include toate formele de daune, inclusiv: concedierea, probațiunea și alte sancțiuni la locul de muncă; transferuri punitive; hărțuire; taxe suplimentare sau ore de muncă reduse; refuz la promovarea în funcție sau la instruire; pierderea înlesnirilor, primelor sau altor beneficii, precum și amenințări de astfel de acțiuni.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul a prevăzut că pot depune dezvăluiri a practicilor ilegale și foștii angajați. Prin urmare, noțiunea de angajat are următoarea redacție: „angajat – persoană fizică care: <i>a) are sau a avut în ultimele 12 luni calitate de salariat în sensul legislației muncii în raport cu un angajator;</i> <i>b) are sau a avut în ultimele 12 luni calitate de stagiar sau voluntar în raport cu un angajator;</i> <i>c) are sau a avut în ultimele 12 luni relații contractuale cu un angajator;”</i></p> <p>Proiectul a fost completat definirea noțiunii de „răzbunare”, respectiv nu este necesar de efectuat careva modificări la art.13.</p>
8.	<p><u>CReDO</u></p> <p>Articol nou Informarea publicului larg privind existența canalelor de avertizare. Crearea unor noi linii de avertizare și informarea publicului larg despre existența lor.</p> <p>Argumentarea: Campanii de informare privind esența și necesitatea instrumentului au fost realizate de către CReDO în și CNA în 2017. Dar proiectul de lege necesită crearea unei noi linii fierbinți la CNA și nu doar, axată pe prevenirea corupției.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nu considerăm că este necesar completarea proiectului cu un articol nou, deoarece colaborarea eficientă a CNA și Avocatul Poporului se poate realiza și fără menționarea expresă a unor norme în proiectul de lege.</p> <p>Aceeași remarcă este valabilă și pentru semnarea unor acorduri de colaborare cu reprezentanții profesiiilor liberale, asociații obștești, alte persoane juridice de drept public sau privat.</p> <p>Totodată, Centrul Național Anticorupție (CNA) și Oficiul Avocatului Poporului (OAP) împreună cu Institutul de Reforme Penal, au început implementarea proiectului „Consolidarea</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
		<p>capacităților CNA și OAP în asigurarea respectării și protecției drepturilor omului în contextul semnalării faptelor privind infracțiunile de corupție”.</p> <p>După adoptarea proiectului de lege CNA va organiza campanii de informare privind esența și necesitatea instituției avertizorilor de integritate.</p>
9.	<p><u>CRDO</u></p> <p>La art. 14,</p> <p>Identificarea organului abilitat cu efectuarea transferului avertizorului sau a persoanei care comite acte de răzbunare sau intenționează să le comită.</p> <p>La fel nu este clar din conținutul textului care este <i>legislația specială</i> la care se face trimitere, E necesar a fi indicați termenii/ durata transferului.</p> <p>Din conținutul prevederii, dar și pe parcursul textului legii nu este clar care este organul abilitat cu sancționarea pentru acte de răzbunare</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Potrivit proiectului (art.16) angajatorul întreprinde acțiuni cu caracter administrativ în vederea încetării răzbunării împotriva angajatului, inclusiv la locul de muncă, și asigurării protecției acestuia ca avertizor de integritate.</p> <p>Sintagma „în condițiile legislației speciale pentru aceste categorii de personal și” a fost exclusă din proiect.</p> <p>Potrivit proiectului (art.16) angajatorul întreprinde acțiuni cu caracter administrativ în vederea încetării răzbunării împotriva angajatului, inclusiv la locul de muncă, și asigurării protecției acestuia ca avertizor de integritate. Totodată, avertizorul poate solicita protecție de la Avocatul Poporului sau de a depune o cerere în instanța de judecată.</p> <p>Art.18 din proiect a fost completat cu alineatul (6) cu următorul cuprins:</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
	Din conținutul prevederii, precum și pe parcursul textului nu este clar care este entitatea responsabilă de despăgubirea prejudiciilor și termenii de realizare a acestora	<i>“(6) Repararea prejudiciului material și moral cauzat avertizorului de integritate se suportă de către angajatori.”</i>
10.	<p><u>CRDO</u></p> <p>Articol nou.</p> <p>a) Avertizorului de integritate se acordă asistența juridică, psihologică ș.a., după caz.</p> <p>Serviciul de asistență se asigură, în caz de necesitate, prin externalizarea serviciilor contractate.</p> <p>b) Întru acordarea asistenței și asigurării unei colaborări eficiente, CNA și Avocatul Poporului semnează acorduri de colaborare cu reprezentanții profesiilor liberale, asociații obștești, alte persoane juridice de drept public sau privat.</p> <p>Argumentarea:</p> <p>Experiența CRDO din 2015, în special din ultimul an, de susținere a avertizorilor de integritate și persoanelor care le ajută sau asistă, denotă necesitatea frecventă a asistenței juridice, adesea de suport psihologic, care în unele cazuri necesită o abordare profesională câtorva practicieni, asistență medicală șamd, după caz.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Nu considerăm că este necesar completarea proiectului cu un articol nou, deoarece colaborarea eficientă a CNA și Avocatul Poporului se poate realiza și fără menționarea expresă a unor norme în proiectul de lege.</p> <p>Aceeași remarcă este valabilă și pentru semnarea unor acorduri de colaborare cu reprezentanții profesiilor liberale, asociații obștești, alte persoane juridice de drept public sau privat.</p> <p>Totodată, Centrul Național Anticorupție (CNA) și Oficiul Avocatului Poporului (OAP) împreună cu Institutul de Reforme Penal, au început implementarea proiectului „Consolidarea capacităților CNA și OAP în asigurarea respectării și protecției drepturilor omului în contextul semnalării faptelor privind infracțiunile de corupție”.</p> <p>Prin implementarea proiectului CNA și OAP și-au propus să dezvolte și să promoveze mecanismul de protecție a drepturilor fundamentale a avertizorilor de integritate, să consolideze capacitățile angajaților CNA și OAP în domeniul protecției drepturilor avertizorilor de integritate prin dezvoltarea abilităților de formare și profesionale, precum și să informeze entitățile publice și agenții publici cu privire la mecanismul de protecție a drepturilor avertizorilor de integritate.</p> <p>Proiectul cuprinde mai multe activități: promovarea proiectului de Lege cu privire la protecția avertizorilor de integritate,</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
		<p>elaborarea Metodologiei de asigurare a respectării drepturilor avertizorilor de integritate, consolidarea capacităților angajaților CNA și OAP în domeniul protecției avertizorilor de integritate prin dezvoltarea abilităților de formare și profesionale. De asemenea va fi elaborat un curriculum de instruire în domeniul asigurării respectării drepturilor avertizorilor de integritate, pentru a fi aplicat de CNA și OAP.</p> <p>În cadrul proiectului va fi elaborat un spot grafic pentru promovarea mecanismului de protecție a drepturilor avertizorilor de integritate și vor fi desfășurate sesiuni de informare.</p> <p>Drept urmare a realizării cu succes a tuturor acțiunilor planificate, la final proiectul dat va oferi un mecanism eficient de asigurare a respectării drepturilor avertizorilor de integritate.</p> <p>Prin intermediul proiectului, OAP și CNA își vor îmbunătăți considerabil capacitățile de asigurare a protecției avertizorilor de integritate, vor obține instrumentele necesare pentru buna desfășurare a activității în acest sens, și anume: va fi aprobat cadrul normativ necesar, va fi elaborată și aprobată o metodologie care va prezenta clar și succint rolul și atribuțiile fiecărei instituții pe etape, vor fi instruiți angajații implicați în procesul de protecție a avertizorilor în contextul noii metodologii elaborate și va fi informat publicul cu privire la noul mecanism de protecție.</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
		<p>Totodată, pentru o mai bună claritate, au fost operate următoarele completări:</p> <p>- la art.16 alin.(3) a fost expus în următoarea redacție: <i>“(3) Avocatul Poporului examinează cererile prin care se solicită protecția avertizorilor de integritate și contribuie la apărarea acestora în conformitate cu prevederile Legii nr. 52 din 3 aprilie 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul). În cazul dezvăluirilor publice a practicilor ilegale Avocatul Poporului se poate sesiza din oficiu în conformitate cu art.22 din Legea 52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului.”</i></p> <p>- la art.17 alin.(3) a fost expus în următoarea redacție: <i>„(3) Deciziile Avocatului Poporului cu referire examinarea sau nu a cererilor prin care se solicită protecția avertizorilor de integritate nu pot fi atacate.”</i></p>
11.	<p><u>CRDO</u></p> <p>La art. 18, considerăm că:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sancțiunile pentru acte de răzbunare trebuie să fie disuazive și proporționale prejudiciului cauzat de pe urma răzbunării; <p>Indicarea expresă a răspunderii survenite în rezultatul acțiunilor, inacțiunilor sau omisiunilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Proiectul prevede la articolul 18 răspunderea pentru încălcarea prevederilor legii. Autorul nu a prezentat careva argumente sau solicitări de modificare a normelor din proiect.</p> <p>Sancțiunile care pot fi aplicate conducătorului entității publice sau private sau altei persoane care s-a răzbunat în legătură cu avertizarea de integritate sunt prevăzute de Codul muncii sau legile speciale ale fiecărei categorii de angajați.</p> <p>Codul muncii prevede:</p> <p>“Articolul 90. Răspunderea angajatorului pentru transferul sau eliberarea nelegitimă din serviciu</p> <p>(1) În cazul restabilirii la locul de muncă a salariatului transferat sau eliberat nelegitim din serviciu, angajatorul este obligat să repare prejudiciul cauzat acestuia.</p> <p>(2) Repararea de către angajator a prejudiciului cauzat salariatului constă în:</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
		<p>a) plata obligatorie a unei despăgubiri pentru întreaga perioadă de absență forțată de la muncă într-o mărime nu mai mică decât salariul mediu al salariatului pentru această perioadă;</p> <p>b) compensarea cheltuielilor suplimentare legate de contestarea transferului sau a eliberării din serviciu (consultarea specialiștilor, cheltuielile de judecată etc.);</p> <p>c) compensarea prejudiciului moral cauzat salariatului.</p> <p>(3) Mărimea reparării prejudiciului moral se determină de către instanța de judecată, ținându-se cont de aprecierea dată acțiunilor angajatorului, dar nu poate fi mai mică decât un salariu mediu lunar al salariatului.</p> <p>(4) În locul restabilirii la locul de muncă, părțile pot încheia o tranzacție de împăcare, iar în caz de litigiu – instanța de judecată poate încasa de la angajator, cu acordul salariatului, în beneficiul acestuia, o compensație suplimentară la sumele indicate la alin.(2) în mărime de cel puțin 3 salarii medii lunare ale salariatului.”</p>
12.	<p><u>CReDO</u></p> <p>Este necesar de indicat în nota informativă actele legislative care vor fi modificate și ajustate la Legea privind avertizorii de integritate, precum și actele normative care urmează a fi abrogate.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul de lege la Capitolul VI. Dispoziții finale și tranzitorii, art. 19 prevede că prezenta lege intră în vigoare peste trei luni din momentul publicării. În termen de trei luni de la intrarea în vigoare a legii, Guvernul va aduce actele normative în vigoare în conformitate cu prevederile legii.</p> <p>Totodată, în cadrul ședințelor Comisiilor parlamentare s-a menționat că ulterior, în vederea implementării corespunzătoare a proiectului Legii privind avertizorii de integritate, odată cu intrarea în vigoare a noii legi, va fi modificată Hotărârea de Guvern nr.707 din 09.09.2013 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind avertizorii de</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
		integritate, precum și va fi elaborată o Metodologie de asigurare a respectării drepturilor avertizorilor de integritate. De asemenea va fi elaborat un curriculum de instruire în domeniul asigurării respectării drepturilor avertizorilor de integritate, pentru a fi aplicat de Centrul Național Anticorupție și Oficiul Avocatului Poporului.
13.	<p>Coaliția Europei de Sud-Est pentru Protecția Avertizorilor (<i>Mark Worth, Co-coordinator, Southeast Europe Coalition on Whistleblower Protection, Director Executiv, European Center for Whistleblower Rights</i>)</p> <p>Am recomanda câteva importante modificări la actualul proiect de lege:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oamenii/Avertizorii, nu ar trebui să fie obligați să include numele lor și alte informații care ar permite identificarea lor în raportările actelor de avertizare. Raportările anonime ar trebui acceptate și investigate. (<i>Articolul 7</i>). 	<p>Nu se acceptă. Potrivit <i>Hotărârii Curții Constituționale nr.25 din 17.09.2013, ce se referă la controlul constituționalității unor prevederi referitoare la examinarea petițiilor anonime (Sesizarea nr. 14a/2013), s-a indicat că prin stabilirea în lege a obligației autorităților competente de a examina petițiile anonime, în cazul în care conțin informații referitoare la securitatea națională sau ordinea publică, legiuitorul a depășit cadrul constituțional.</i></p> <p>Articolul 52 din Constituție garantează dreptul cetățeanului de a se adresa autorităților publice prin intermediul petițiilor, formulate în numele semnatarului.</p> <p>Din redacția articolului menționat, rezultă cu claritate că orice petiție urmează a fi semnată, iar petiționarii trebuie să fie identificabili.</p> <p>Atât prevederile legii procesual penale, cât și Legea cu privire la petiționare reglementează că petițiile trebuie să fie semnate de autor, indicându-se numele, prenumele și domiciliul. Aceeași logică este urmată și în cazul depunerii dezvăluirilor de practici ilegale.</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Oamenilor/Avertizorilor ar trebui să li se permită să contorneze procedurile interne de raportare pentru a efectua o dezvăluire publică în cazuri grave sau 	<p>Se acceptă parțial. Proiectul prevede că avertizorul poate depune avertizări interne, la angajator.</p>

Nr. crt.	Conținutul amendamentului, propunerii obiecției	Note (poziția autorului)
1.	2.	3.
	urgente/iminente de punere în pericol a sănătății publice, ecologice și altor riscuri și pericole (<i>Articolul 9</i>).	De asemenea, art.9 alin.(2) după prevede că: „ <i>Angajatorul va aproba proceduri de raportare și examinare internă a dezvăluirilor practicilor ilegale, conform modelului stabilit de Guvern.</i> ”
	<ul style="list-style-type: none"> • Avertizorii nu ar trebui să fie obligați să demonstreze legătura cauzală între actul lor de dezvăluire/raportare și acțiunile de răzbunare efectuate contra lor. Din contra, angajatorii ar trebui să demonstreze că acțiunile de răzbunare au fost întreprinse din alte motive, decât efectuarea actului de dezvăluire/raportare. (<i>Articolul 15</i>). 	<p>Nu se acceptă. Proiectul conține prevederi în acest sens. La art.18 alin.(5) este prevăzut că: „<i>Angajatorului îi revine sarcina să demonstreze că măsurile întreprinse față de angajat nu au legătură cu avertizarea de integritate sau implicarea acestuia în orice calitate în raport cu o avertizare de integritate. În caz contrar, faptele angajatorului se consideră răzbunare.</i>”</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Sancțiunile civile, penale și de alt ordin pentru încălcarea acestei legi ar trebui specificate (<i>Articolul 18</i>). 	<p>Nu se acceptă. În proiect sunt prevederi generale privind răspunderea ce survine pentru încălcarea legii.</p>

Roman BOȚAN
Președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică